

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

Sucesiunile și partajul în Codul civil otoman, de d-l C. N. Toneanu ;

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de apel București, s. III: *Louisa B. cu soțul Lucien B pentru divorț ;*

Curtea de apel din Galați, s. I: *Ion N. Manolescu cu Moștenitorii def. Arslan Haqi Islam ;*

Tribunalul Ilfov, s. III: *Sora Zamfir Const. Oprea cu G. Anghel Târchiță ;*

Câteva observații asupra Legii electorale, de d-l D. R. Ioanișescu.

Sucesiunile și partajul în Codul civil otoman

(Concluziuni depuse de d-l avocat C. N. Toneanu, înaintea Curții din Galați, în procesul dintre Mukerem Arslam H. Isleam cu Akimé A. H. Isleam*)

Murind Arslam H. Isleam la 6 Iunie 1902 la Brusa, s'a deschis succesiunea sa în Constanța. A lăsat în urma sa moștenitori rezervatari și legitimi și anume: Două femei, Mukerem și Zekie ; un fiu, Ismatula ; și două fiice, Adavie și Achimé, toți majori ; iar ca avere aceea cuprinsă în inventarul făcut de Administrația financiară din Constanța, existent la pag. 7 din dosarul Tribunalului mahometan, No. 2 din 1903, compusă din pământ de cultură (scos din plată la Stat prin renunțare la o treime), case în Constanța și diferită avere mobilă ca : unelte agricole, vite, cereale, toate estimate de zisa administrației la 212960 lei.

*) Fiindcă Curtea urmează, în apelul făcut de Akime A. H. Isleam, să judece după legile și uzurile musulmane, trebuie să notăm că în Turcia, prin Codul civil otoman, nu s'a codificat și succesiunile. Ceeace a apărut până acum, pentru străini, în Codicele civil tradus de Nicolaide, sunt 16 cărți în cari nu găsim nimic despre succesiuni.

Pentru succesiuni s'au abținut a se atinge de ele, chiar pentru a traduce în limba turcă vechile texte arabe la cari ori cine este obligat a recurge pentru a face aplicațiunea lor, și se înțelege dificultățile ce trebuie să sufere un străin, sau chiar un otoman care nu cunoaște limba arabă, când ar voi să-și formeze o opinie asupra unei chestiuni de moștenire deschisă în Turcia și în care interesele sale s'ar găsi angajate. (G. Tchacos : «De la succes. en droit ottoman». Pre-

Pentru a se regula această succesiune, parte din moștenitori s'au adresat, conform Legii organizării judecătorești din Dobrogea din 1886, cu modificările ei ulterioare, Tribunalului mahometan din Constanța, competent conform art. 39 de a regula succesiunile fără nici o restricție, deci și partajul.

Înaintea Tribunalului mahometan s'au prezentat, fiind citați, toți moștenitorii, și mai înainte de a procedea la partaj au convenit cu toții, de comun acord, și au recunoscut datoriile, legatele și speșele funerarii (vezi procesul-verbal al Administrației financiare, unde se vorbește de legatele lui Omer și Calea H. Isleam), stabilind toate acestea la suma de 42000 lei, cari trebuiesc plătite înainte de a procedea la partaj ; au convenit asemenea ca casele din Constanța, strada Libertății No. 31, 33 și 35, valorate de Administrația financiară, cam exagerat, la suma de 20180 lei, să le dea femeii defunctului anume Zekie, care însă să fie obligată a restitui masei succesoriale diferența ce se va constata, după calculul ce se va face, cât s'ar cuveni fiecărui moștenitor, calcul care s'a și făcut pentru a ajunge la acest rezultat, și care a avut în vedere estimația întregii averi la suma de 212960 lei, împărțită în 32 părți, cuvenindu-se ei două părți adică 10688 lei, prin urmare să restituie masei succesoriale 9492 lei, bani pe cari i-a și plătit și cari vor forma obiectul partajului între ceilalți moștenitori, împreună cu averea mobilă și imobilă care se reduce la o valoare numai de 170980 lei, prin scăderea datoriilor de 42000 lei.

Tribunalul a stabilit după Legea cheriatului părțile totale după calitatea și dreptul fiecăruia, și le-a

face). Avem însă un autor, Gatteschi, care e citat și de Aristarki Bei, în care găsim regulile dela succesiune. În Turcia și în Egipt este în vigoare ritul Hanefit (Nicolaide. II Cod. civil otoman, vol. 1, pag. 7, notă ; — Gatteschi : «Manuale di diritto pubblico e privato». Introduzione, pag. LXXIX) Dacă Gatteschi, cu care m'am servit, are altă numerotație în Codul civil decât a lui Nicolaide, cauza este că în timpul când el a publicat Codul civil otoman, extras din Legea Cherié, adică la 1865, încă nu era tradus din arăbește și decretat Codul civil tradus de Nicolaide ; și fiindcă succesiunile nu sunt traduse în turcește, și nici decretate, ne servim cu Codul civil Gatteschi, necontestat de adversari. Dacă adversarii au alt compilator în privința aceasta, n'au decât să-l producă.

fixat la 32 părți, și anume : femeilor, în număr de două, 4 părți ; fiului 14 părți ; ficelor amândouă câte 7 părți (în total 14), cari se vor lua din averea mobilă și imobilă.

Herezii au mai stabilit, tot de comun acord, și tribunalul constată aceasta, că averea imobilă din câmp, adică pământul de cultură, nu este atât cât a constatat Administrația financiară, deși au plătit taxele conform acelei evaluări, ci numai 548 h., 6667 m. p.

Contra acestei sentințe se face apel, în numele lui Akimé, de către soțul acesteia, procuratorul general al ei (procură care a fost atacată în nulitate) ; iar în urmă în locul ei se prezintă cesionarul drepturilor sale (litigioase) I. Manolescu, căruia îi negăm dreptul de a figura împreună cu noi în partaj înaintea Curții care judecă în această materie după *legile și uzurile mahometane*.

Apelanta, prin apelul său, nu contestă nici datoriile, nici legatele, nici spesele funerarii, contestă însă că distrăgându-se 233 hect., 3333 m. p., pentru plata lor s'au evaluat la 180 lei hectarul (falcea ar veni 360 lei aproximativ) ; apoi contestă că nu trebuia să se dea văduvei Zekie casele, și în fine cere împărțea în natură.

Apelul lui Akimé însă este nefondat :

1. Ea a convenit a se proceda astfel, și transacțiunea făcută înaintea Tribunalului mahometan este opozabilă tuturor. Art. 1211 din Codul civil otoman (Nicolaide) zice că : « *partajul a l'amiable este acela care e făcut de copartajani de comun acord sau de judecător cu consimțământul părților* » și art. 1128 zice că : « *în partajul a l'amiable trebuie consimțământul părților* », tocmai ceea ce a fost în speță, când toți au recunoscut să se dea casele lui Zekie și să se distragă din pământ 233 hect., 3333 m. p., cu însărcinare în persoana lui Ismatula de a vinde și plăti suma de 42000 lei. Incât judecătorul a trebuit să confirme această transacțiune, dând această hotărâre conform art. 1826 din Codul civil otoman care e categoric. Iar restul, numai, au convenit să-l împartă ; deci apelul este inadmisibil, fiindcă judecătorul a procedat conform legii și conform convențiunii părților.

2. Admițând că părțile ar putea reveni înaintea Curții la ceea ce au transigiat înaintea tribunalului de prima instanță, sentința Tribunalului mahometan este o sentință dată în materie de succesiuni care admite partajul în principiu, după ce a stabilit masa partajabilă și părțile fiecăruia în succesiune ; această sentință, conform art. 5 din Legea înființării judecătorilor de instrucție în Dobrogea, este apelabilă. Să vedem dacă, independent de ceea ce au convenit părțile, ea poate fi censurată de Curtea de apel ca contrarie uzurilor și legilor musulmane. Noi zicem că e conformă cu aceste legi, după cari urmează, în această materie, să judece și Curtea :

a) *Relativ la plata datoriilor legatelor și speselor funerarii* : Tribunalul mahometan, sau părțile în partajul a l'amiable, nu puteau pași la operațiunile partajului, și nu pot nici azi, până ce nu vor plăti toate acestea. În adevăr, art. 205 (Gatteschi) din Codul civil otoman zice că : « *nu se poate procede la împărțea unei succesiuni decât după ce s'au plătit spesele funerarii, datoriile defunctului și legatele* ».

Până nu se plătesc datoriile, succesiunea este ca și vacantă (G. Tchacos, pag. 20).

Bine și legal, dar, au făcut moștenitorii, între cari și apelanta, și tribunalul a confirmat când s'a procedat mai întâiu la alegerea datoriilor, speselor funerarii și legatelor și s'au fixat la suma convenită, și pentru realizarea acestui scop, ca să se înlesnească partajul, s'a prevăzut și la mijloacele necesare, precum și la un lichidator care a fost convenit de toți a fi Ismatula, fiul și fratele lor ; căci aceasta este în spiritul și uzurile mahometanilor. În adevăr, noțiunea eredității la musulmani diferă cu totul de *ereditas romana*. La romani succesiunea trecea la erezi așa cum era, cu toate drepturile și obligațiunile defunctului, sub denumirea de *lucruri incorporale* (lucru necunoscut la musulmani), succesorii substituindu-se în locul defunctului. După Codul civil otoman care are de bază legea sacră, nimeni nu se poate substitui defunctului ca să continue relațiunile ce le-a contractat ; nu rămâne decât a proceda la *lichidarea definitivă* a situației sale față cu terții, și erezii sunt și ei ca și terții, fără nici o deosebire între ei și alți persoană care ar avea vr'un drept asupra succesiunii ; ei n'au *titlu de succesori* decât când au câștigat proprietatea prin faptul luării ei în posesiune. De aceea ei n'au nici unul din drepturile personale ale defunctului (vezi exemplele citate : Tchacos, p. 8 și urm., consultă de la pag. 1—10, § 1) ; și de aceea găsim în dreptul sacru, relativ la succesiuni, că până ce diviziunea nu a avut loc, ereditatea se consideră ca proprietatea defunctului și orice augmentare s'ar face în această avere servă și ea la plata datoriilor defunctului (art. 206 Gatteschi, pag. 431). Și fiindcă această avere este la otomani o ființă juridică, *Tereké* cum o numesc ei, independentă de succesori, pentru ca să fie reprezentată de cineva se obișnuiește a se numi un *lichidator* de către defunct ; și dacă nu este, atunci fiecare erede este reprezentantul acestei averi, în persoana căruia, fie că posedă sau nu averea, se fac toate acțiunile de către creditori, sau se numește unul din ei de către toți ceilalți dacă sunt de acord, ca să nu fie fiecare străgănit, precum s'a făcut în cazul de față, numindu-se Ismatula ca *lichidator* al acestor datorii ; și deci se vede că este făcută această numire în spiritul legii și uzurilor mahometane și Curtea nu poate să găsească că această procedare este contrară acestor legi și uzuri. (Vezi Tchacos, pag. 10 și pag. 25—26).

b) *În privința caselor date femeii Zekie* :

Moștenitorii și tribunalul, când a confirmat ceea ce ei au consimțit, nu au făcut decât să se conforme legii și uzurilor.

În adevăr, soția fiind *rezervatară* (așa cum înțeleg ei), trebuie să fie satisfăcută cea dintâiu după plata datoriilor, dându-i-se a opta parte, sau echivalentul în natură, și apoi să se procedă la partajul celorlalți (vezi Tchacos, p. 72—73).

Iată dar cât de legală e sentința tribunalului mahometan, care este afară din orice critică, încât onorata Curte urmează a respinge apelul făcut de Akime :

În ce privește intervenția cesionarului I. Manolescu.

I-am opus un fine de neprimire, de a figura în-

tr'o instanță de succesiune și partaj ce se pertractează înaintea tribunalului mahometan între succesori mahometani, și, deci, și în apel înaintea Curții care judecă, în această materie, tot după legile și uzurile mahometane. Noi nu putem primi ca să figureze împreună cu noi un cesionar mahometan, necum un nemahometan. Cesiuni nu se pot face decât de un moștenitor altui moștenitor, și chiar atunci prin transacțiune cu toți ceilalți moștenitori, fiindcă în dreptul otoman nu se cunoaște cesiunea drepturilor succesoriale mai înainte de a se diviza; nu se cunoaște cesiunea drepturilor necorporale, chiar între alte persoane decât moștenitori. Și oricum ar fi, nu putem atunci, când legea zice că tribunalele mahometane judecă numai afacerile dintre mahometani, să primim să ne judecăm cu un străin de naționalitatea mahometană.

Cesionarul, invocând legea română, se lovește de legea mahometană, care funcționează alături și pe același teritoriu cu ea, și drepturile sale le poate exercita așa cum i s'au cesionat; dar după ce coeredele nostru va fi lichidat, atunci asupra averii sale va exercita toate drepturile ce i se cuvin prin cumpărare, dacă acela nu va avea a-i opune nimic. Cine cumpără drepturi indivize, dela un mahometan, trebuie să știe că este expus a suferi toate restricțiunile relative la succesiuni, stabilite de lege și uzurile mahometane. A știut ce a cumpărat și de la cine a cumpărat, și, deci, să aștepte să fie lichidat autorul său, iar nu contra legii să vie cu drepturi neopozabile nouă și neconciliabile cu natura afacerilor cu cari se ocupă tribunalele mahometane.

Nu se cunoaște în dreptul otoman *cesiunea părții de ereditate și nici vânzarea în bloc a drepturilor și datoritiilor* unui succesor, și de aceea nu l-ar putea primi în instanță să exercite drepturile debitorului său, cu atât mai puțin cumpărarea unor drepturi litigioase nelichidate de tribunalul mahometan; ba, din contra, prohibite și declarate nule, absolut nule, care poate fi opuse de noi ceilalți erezi, așa putea zice în speță, față de art. 39, chiar de ordine socială mahometană, deci de ordine publică. Manolescu exercită față de noi drepturile debitorului său și acesta este necunoscut în dreptul otoman (Tchacos, p. 27—28). Dacă, după cum am văzut, eredele, până ce nu s'a împărțit, nu e nici posesor măcar al averii de moștenire, necum proprietar, până ce nu s'a ales partea sa indiviză și i s'a dat și în posesiune, atunci el n'a avut ce să vândă sau să cedeze altuia, căci ar fi să se vândă sau să se cedeze o avere viitoare, incertă și nedeterminată, ceea ce nu este permis. Și opunem finele de neprimire ce rezultă din neachitarea dat riilor defunctului, fără de care nu se poate procedea la partaj.

Până nu va scăpa coeredele nostru Akimé dela tribunalul mahometan, Manolescu n'are calitate a se amesteca alături cu noi moștenitorii ca să discute drepturile sacre ce aparțin numai nouă eredilor.

El nu e cesionar de drepturi, fiindcă mai întâiu drepturile succesoriale nu se pot ceda la străini (Tchacos, p. 86), și notificația pe care o face moștenitorilor că a cumpărat acele drepturi nu e operantă față de noi moștenitorii unui musulman,

fiindcă trebuia să fi consimțit și noi (art. 333, Gateschi, p. 453). El nu e nici cumpărător al averii eredelui nostru, ca să ne opună nouă această vânzare, fiindcă vânzarea aceasta este imperfectă și radicalmente nulă (art. 107, Nicolaide) și e o nulitate radicală (art. 110, Ibidem), căci lucrurile viitoare nu pot face obiectul unui contract, fiindcă sunt incerte (art. 249, Gateschi), contrar dreptului roman care permite ca și simplele speranțe să facă obiectul contractului (Ibidem, nota 4). Apoi una din condițiunile esențiale ca vânzarea să fie legală este *ca să aibă dreptul de proprietate vânzătorul și, anume să aibă posesiunea și plina proprietate* (art. 293, lit. d, Gateschi), iar vânzările de bunuri în bloc nu sunt valide decât în caz de schimb cu alte lucruri (art. 294, Gateschi).

Transacțiunile sunt permise numai între coerezi, și acelea conform regulilor relative la *schimb*, nici decum către alte persoane străine succesiunii (consultă Tchacos: apendice «La transaction en matière de succession», pag. 85 și urm.).

— Dar să admitem, prin imposibil, că cesionarul ar putea figura în partajul dintre succesorii mahometani; el însă nu poate avea mai multe drepturi ca cedenta sa Akimé; deci opunem cesionarului transacțiunea și partajul à l'amiable ce l-a făcut cu noi moștenitorii,—apelul său fiind nefondat, nefondată este și cererea sa.

— Curtea când a admis, după cererea lui Manolescu, a se procedea la numirea unui expert, spre a se vedea dacă se poate procedea la împărțirea loturilor, noi ne-am rezervat dreptul a discuta drepturile din transacția urmată înaintea tribunalului. Dacă s'a făcut însă această expertiză, Curtea nu poate să procedea la formarea loturilor, pentru că nici tribunalul mahometan nu putea face aceasta față cu deciziunea tuturor capartajanților Curtea nu e chemată azi decât a se pronunța dacă a procedat legal tribunalul mahometan. Este o sentință apelată, o sentință asupra partajului în principiu, și tribunalul mahometan trebuia să aștepte să rămâie definitivă; și atunci, dacă vr'unul din moștenitori ar cere diviziunea fie în natură, fie prin vânzare, va avea să examineze dacă e competent să facă aceasta, sau competente ar fi tribunalele române, astfel cum au susținut adversarii. Or, această cerere n'a fost făcută la prima instanță și Curtea nu poate face ceea ce nu s'a cerut acolo.

Că hotărîrea Curții, care ar confirma sau modifica ceva din dispozitivul ei, fiind o chestiune dacă un partaj à l'amiable se poate modifica (căci noi susținem că nu, ci, cel mult, s'ar putea rezilia dacă se face cerere și sunt motive) cu această deciziune părțile vor cere fie dela tribunalul mahometan, fie dela tribunalul român din Constanța, să se procedea la lichidarea averii după ce vor plăti însă datoriile pe cari memoria mortului le reclamă.

Cerem dar respingerea apelului lui Akimé și declarăm că renunțăm la apelul nostru, pe care l-am făcut din eroare, crezând că tribunalul a primit partajul à l'amiable pentru o sumă mai mare de hectare decât sunt în realitate; cerem și cheltuieli de judecată.

C. N. Toneanu.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. III

Audiența dela 23 Ianuarie 1909

Președinția d-lui C. SARATEANU, consilier

Louisa B. cu soțul Lucien B.

Act de paupertate. — Dacă soția care are o pensie alimentară mai mare de 600 lei anual, se poate servi de act de paupertate.

Divorț. — Străinii italieni. — Dacă ei pot cere divorțul în țară la noi când el nu există în Italia. — Convenția dela Haga. — (Art. 44 din Legea timbrului și art. 1 și 2 din Convenția dela Haga).

1. Deși după art. 44 din Legea timbrului nici o persoană nu se poate servi cu act de paupertate, dacă plătește o foncieră mai mare de 150 lei, sau dacă posedă un venit anual mai mare de 600 lei, însă, legiuitorul, prin acest articol, nu a avut în vedere și pensiunea alimentară, pentru că aceasta se acordă de instanțele judecătorești în mod accidental în cursul procesului de divorț și în vederea unei necesități imediate a soției.

2. Legea română din 3 Iunie 1904, confirmătoare a Convențiunii dela Haga, prin art. 1 și 2, pune ca regulă generală pentru acordarea divorțului străinilor dintr'un Stat semnatar al Convențiunii, cum este și Italia, condiția ca și legea lor națională să-l prevadă ;

Prin urmare în Italia neexistând divorț, urmează a decide că italienii, chiar domiciliați în România, nu pot cere și obține divorțul în România întru cât legea română nu face distincțiune pentru străinii domiciliați în România sau pentru cei în trecere prin România.

S'au ascultat, din partea soției apelante, d-l avocat Gr. Urlăteanu, iar din partea soțului d-nii avocați Al. Bilciurescu și Em. Culoglu ;

Curtea,

Asupra incidentului ridicat de intimat, prin avocatul său d-l Al. Bilciurescu, de a se anula actul de paupertate de care se servește soția în acest proces, pe motiv că soția primește o pensie alimentară de 350 lei lunar, deci posedă un venit mai mare de 600 lei anual ;

Având în vedere că într'adevăr, după art. 44 din Legea timbrului, nici o persoană nu se poate servi cu act de paupertate dacă plătește o foncieră mai mare de 150 lei sau posedă un venit anual mai mare de 600 lei ;

Având în vedere, însă, că legiuitorul, prin art. 44 din Legea timbrului, nu a avut în vedere și pensiunea alimentară, pentru că aceasta se acordă de instanțele judecătorești, în mod accidental, în cursul procesului de divorț și în vederea unei necesități imediate a soției ;

Că legiuitorul, prin articolul suscitată, a avut în vedere numai acele venituri cu cari părțile să poată intenta acțiunea de divorț ;

Că astfel, fiind, incidentul de față devine nefundat și urmează a se respinge ;

Pentru aceste motive, Curtea respinge incidentul.

După care, d-l avocat Urlăteanu ridică incidentul de inadmisibilitate a acțiunii de divorț, bazat pe faptul că soții fiind italieni nu pot divorța legea lor națională neadmițând divorțul, susținând oral în sensul concluziunilor date în scris și atașate la dosar și cerând admiterea apelului, și prin consecință respingerea acțiunii de divorț intentată de soț ;

D-l avocat Em. Culoglu susține că într'adevăr după Convenția dela Haga, devenită la noi lege la 3 Iunie 1904, italienii nu pot divorța la noi, legea lor națională nepermițând aceasta, însă legiuitorul a avut în vedere numai pe acei străini italieni cari fug din țara lor numai în acest scop de a divorța, iar nu și pe cei născuți și stabiliți în România, cum este clientul d-sale,

ai cărui părinți sunt comercianți și proprietari la noi, și conchizând, ceru respingerea incidentului ;

D-l avocat Al. Bilciurescu puse și d-sa concluziuni orale în sensul celor date în scris și alăturate la dosar, cerând respingerea incidentului ;

D-l procuror Oprescu puse concluziuni pentru admiterea incidentului și respingerea acțiunii de divorț ;

Curtea,

Asupra apelului făcut de Louisa B. contra sentinței cu No. 99/908 a Tribunalului Ilfov secția I, prin care s'a pronunțat desfacerea căsătoriei în favoarea soțului Lucian B. ;

Având în vedere că apelanta, înainte de a discuta ori ce mijloc de fond, a ridicat chestiunea inadmisibilității acțiunii de divorț, pe motiv că legea lor națională, legea italiană, nu admite divorțul și, în atare caz nici legea română nu-l încuviințează ;

Având în vedere că în sprijinul chestiunii ridicate, apelanta a produs certificatul legațiunii italiene din București No 2500/908 și copia după actul de căsătorie petrecută înaintea aceleiaș legațiuni ;

Având în vedere că fiind stabilit din acel certificat că nu există divorț în Italia și, pe de alta necontestându-se că soții sunt italieni urmează a decide că ei nu pot cere și obține divorțul în România, întrucât legea română din 3 Iunie 1904, confirmătoare a Convențiunii dela Haga, prin art. 1 și 2 pune ca regulă generală, pentru acordarea divorțului străinilor dintr'un stat semnatar al Convențiunii cum este și Italia, condiția ca și legea lor națională să-l prevadă ;

Că dacă înainte de 1904 chestiunea era discutată și controversată în sensul că se admitea de unii că divorțul trebuia încuviințat de tribunalele unei țări, din moment ce există divorț în cea țară, și independent de legea personală a străinilor, aceasta era pentru că se socotea de aceia că legile referitoare la divorț sunt legi de ordine publică absolută și nu exista, cum este azi, o dispoziție categorică de lege ;

Că nu se poate admite, cum se pretinde de intimat, că legea noastră se referă numai la străinii în trecere cari ar voi să fraudeze legea lor națională și nu și la cei domiciliați în România, pentru că legea nu face nici o distincțiune și nici nu rezultă nimic în acest sens din expunerea de motive a legiuitorului român, sau din lucrările pregătitoare ale Convențiunii dela Haga ;

Că mai puțin se poate admite distincțiunea că legea se ocupă numai de străinii cari ar fi fost la origină de aceeaș naționalitate, și nu și de cei de naționalitate diferită, cum au fost soții B, pentru că dispozițiile ei sunt generale, vorbesc de legea națională a soților, și prin aceasta se înțelege atât a acelora cari înainte erau de aceeaș naționalitate și și-au păstrat-o și prin căsătorie, cât și a acelora ce la origină erau de naționalitate diferită, cum este în speță, și prin căsătorie și-au unificat-o într'una singură, aceea a soțului, legea italiană prevăzând, ca și legea română, că femeia prin căsătorie dobândește naționalitatea bărbatului ;

Că, de altminteralea, nici nu existau motive pentru legiuitor a face vre-o deosebire pentru că se trata de divorț, și ceea ce trebuia să se aibe în vedere era situația soților din timpul căsătoriei, iar nu cea anterioară ;

Considerând că legea română fiind categorică și nefăcând nici o distincțiune pentru străinii domiciliați în România, sau pentru cei ce la origină, înainte de căsătorie, ar fi fost de naționalitate diferită, incidentul ridicat de apelantă este fondat și cată a fi admis, și prin consecință apelul, reformându-se sentința tribunalului și respingând acțiunea de divorț a soțului ca inadmisibilă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Mladoveanu, Curtea, în unire cu concluziunile d-lui procuror Al. D. Oprescu, admite incidentul ridicat de apelanta Louisa B., admite apelul și respinge acțiunea intentată de soț ca inadmisibilă.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

Audiența dela 9 Februarie 1909

Președenția d-lui D. G. TAZLAUANU, consilier

Ion N. Manoiescu cu Moștenitorii def. Arslam Haji Isleam
Deciziunea No 26

Sucesiuni. — Succesiuni deschise în Dobrogea între mahometani. — Modul cum se regulează asemenea succesiuni. — Proprietar indiviz într'o succesiune. — Dreptul de a-și vinde partea sa, fără consimțământul celorlalți. Dacă cumpărătorul român poate reprezenta în succesiune pe vânzătoare. — Formele după cari are a se regula succesiunea.

Partaj a l'amiabile în Codul otoman. — Admiterea lui cu consimțământul părților. — Cazul când părțile nu se înțeleg. — Modul facerii partajului în Codul otoman. — (Art. 214, 215, 1121 și 1128 din Codul civil otoman).

1. După art 30 din Legea organizării Dobrogei, Tribunalele mahometane instituite în orașul Tulcea și Constanța, au a judeca, conform uzurilor și legilor musulmane afacerile dintre mahometani, relative la organizarea familiei, la puterea părintească la căsătorie divorț și succesiunile abintestat, putând prin urmare să facă și partajul averii de succesiune; iar, după art 214 și 215 din Codul civil otoman, proprietarul unei părți indivize într'un lucru comun, poate, să-și vândă partea sa, fără să aibă nevoie de consimțământul celorlalți coproprietari; chiar dacă legea otomană ar opri o asemenea înstrăinare, totuș vânzarea drepturilor succesoriale, într'o avere aflată în România urmază a se face conform legilor române și cum legile române permit vânzarea unor asemenea drepturi, cumpărătorul poate să reprezinte pe vânzătoare fără nici un inconvenient în regularea succesiunii care are a se face conform legilor și uzurilor musulmane

2. Legile și uzurile musulmane permit partajul a l'amiabile; însă pentru ca un asemenea partaj să aibă loc trebuie să fie făcut de copartajați prin comun acord sau de judecător cu consimțământul părților; iar dacă ele nu se învoiesc, partajul se face de judecător prin formarea loturilor conform drepturilor ce au fiecare.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut contra sentinței Tribunalului mahometan al județului Constanța, No. 1/903, de către Akimé Cherim Seid Isleam, născută Arslam Haji Isleam, reprezentată astăzi prin Ion N. Manoiescu, cumpărătorul drepturilor sale, sentință dată în procesul dintre numita apelantă și comoștenitorii săi Mukerem Arslam Haji Isleam, Zekie Arslam Haji Islam, Ismatula Arslam Haji Isleam și Adavie Abib Mustafa pentru partajul averii de succesiune rămasă pe urma defunctului Arslam Haji Isleam;

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că faptele procesului sunt următoarele: La 1902 încetând din viață Arslam Haji Isleam, a rămas pe urma sa cinci moștenitori și anume: Mukerem, prima soție, Zekie, a doua soție, Ismatula, fiu, și două fice, Adavie și Akimé, toți majori; iar ca avere, pământ de cultură, două prăvălii și o casă în Constanța, cum și averea mobilă prevăzută anume în inventarul aflat la dosar, în valoare totală de 212960 lei, după estimăția făcută de Administrația financiară a județului Constanța. La 10 Ianuarie 1903, parte din moștenitori și anume: Mukerem, Zekie, cele două soții, și Ismatula, fiu, s'au adresat cadidului Tribunalului Mahometan din Constanța, cerând să se facă partajul averii de succesiune rămasă pe urma numitului defunct, spre a ști fiecare din moștenitori porțiunea de avere asupra căreia are dreptul de stăpânire, după care Tribunalul mahometan a dat sentința No. 1 din 25 Ianuarie 1903, prin care recunoaște că datoriile defunctului Arslam Haji Isleam sunt: 10000 lei la Rozanis, câte 10000 lei celor doi frați legitimi ai defunctului: Omer și Kali Haji Isleam, 2000 lei casei defunctului Hasan Macsut și

următoarele cheltueli: 8000 lei pentru strânsul și hăr-mănitul productelor din vara anului 1902, cu faceri de pomeni și cele ce se vor mai face, și 2000 lei pentru trimiterea unui musulman la Meca (hagialâc), pentru lichidarea cărora s'a destinat o întindere de 233 hectare, 3333 metri patrați, evaluat la 180 lei hectarul, dându-se dreptul lui Ismatula Arslan Haji Isleam a înstrăina acest teren prin vânzare și s'a recunoscut în același timp de moștenitori legitimi ai defunctului Arslam Haji Isleam, pe Mukerem și Zekie în calitate de soții, pe Ismatula în calitate de fiu și pe Adavie și Akimé în calitate de fice, asupra restului de avere în sumă de lei 170980, cuprinsă în 548 hectare, 6667 metri patrați, teren de cultură, produse (cereale), unelte de plugărie, vite, imobilele din cătuna Hendec-Karakioi și 2 prăvălii cu o casă cu trei apartamente, situate în Constanța, strada Libertății No. 31, 33 și 35, având dreptul: Mukerem prima soție, asupra sumei de 10688 lei, Ismatula, fiu, asupra sumei de 74802 lei, Zekie, a doua soție, asupra sumei de 10688 lei, Adavie Alib Mustafa, fiică asupra sumei de 37401 lei și Achimé necăsătorită, a doua fiică, asupra celeaceș sume de 37401 lei;

Prin aceeaș hotărîre tribunalul a admis cererea făcută de Zekie, a doua soție, și i-a dat dreptul de absolută și singură stăpânire asupra imobilului compus din cele două prăvălii și casa din orașul Constanța, în schimbul porțiunii sale de 10688 lei; dar, fiindcă acest imobil era evaluat la suma de 20180 lei, a obligat-o să restituie la masa succesorală, și în primirea celorlalți moștenitori, diferența de lei 9492. Toți ceilalți moștenitori și anume: Mukerem prima soție, Ismatula fiu, Adavie și Akimé fice, vor primi porțiunile cuvenite lor, după acest partaj în terenul de 548 hectare, 6667 m. p. în produse, în unelte de plugărie, vite, casele cu dependențele din cătuna Hendec-Karakioi și în numărul de 9492 lei restituiți de Zekie;

Contra acestei sentințe au făcut apel, atât Mukerem prima soție, împreună cu Ismatula fiul, cât și Akimé fiică, căsătorită în urmă cu Cherim Seid Islam

Având în vedere că Mukerem și Ismatula au declarat că își retrag apelul lor, despre care Curtea a luat act, cum constată încheierea sa No. 325 din Februarie curent așa că a rămas în discuție numai apelul făcut de Achimé Cherim Seid Islam, susținut înaintea Curții de Ion N. Manoiescu, căruia numita apelantă i-a cedat drepturile sale succesoriale;

Având în vedere că apelanta Akimé Cherim Seid Islam, prin cesionarul drepturilor sale, pretinde că Tribunalul mahometan nu putea să facă ceea ce a făcut, adică să adjucece fiecărui erede o sumă în valoarea succesiunii, nici să atribuie unuia din succesori o porțiune de teren spre a plăti datorii a căror existență nu se dovedește decât prin afirmarea văduvei Mukerem și a fiului Ismatula, cari stăpânesc întreaga succesiune. Că datoria tribunalului era să se ocupe numai de stabilirea rudelor și a părții ce se cuvine fiecăreia;

Având în vedere că intimații pretind că toți moștenitorii au convenit de comun acord înaintea Tribunalului mahometan ca partajul averii de succesiune să se facă astfel cum a constatat tribunalul prin hotărîrea sa. Că fiind vorba de un partaj a l'amiabile, ceea ce este permis după art. 1121 din Codul civil otoman, apelul este inadmisibil, căci tribunalul a procedat conform convențiilor părților; că, în tot cazul, fiind vorba de o sentință dată în materie de succesiune, este dată conform uzurilor și legilor musulmane, iar în ce privește intervențiunea cesionarului Ion N. Manoiescu acesta nu poate figura într'o instanță de succesiune pertractată înaintea Tribunalului mahometan între succesori mahometani, și deci nici în apel înaintea Curții, care judecă în această materie tot după legile și uzurile mahometane. În ce privește finele de neprimire, invocată în prealabil de intimați, prin care tăgăduesc dreptul lui Ion N. Manoiescu de a figura în instanță în calitate

de cesionar al drepturilor apelantei Akimé Cherim Seid Islam;

Având în vedere că pe când afacerea se găsea pendinte înaintea acestei Curții, una dintre moștenitoare, Akimé Cherim Seid Islam, a cesionat drepturile sale în succesiunea tatălui său defunctul Arslam Hagi Islem, lui Ion N. Manolescu care a intervenit și a fost chemat în proces în locul cedentei;

Având în vedere că este adevărat că, după art. 39 din Legea asupra organizării judecătorești în Dobrogea, Tribunalele mahometane, instituite în orașele Tulcea și Constanța, au a judeca, conform legilor și uzurilor musulmane, afacerile dintre mahometani, relative la organizarea familiei, la puterea părintească, la căsătorie, divorț și succesiunile ab-intestat, prin urmare poate să facă și partajul averii de succesiune;

Având în vedere că nu s'a dovedit cu nimica că, după legile și uzurile musulmane, nu s'ar putea ceda de unul dintre moștenitori partea sa indiviză în succesiune; din contră după cum rezultă din art 214 și 215 din Codul civil otoman (ediția Aristarky Bey), proprietarul unei părți indivize, într'un lucru comun, poate să-și vândă partea sa fără să aibă nevoie de consimțământul celorlalți coproprietari;

Că, de almintrelea, chiar dacă legea otomană ar opri o asemenea înstrăinare totuși vânzarea drepturilor succesoriale într'o avere aflată în România urmează a se face conform legilor române, și cum legile române permit vânzarea unor asemenea drepturi, cumpărătorul Ion N. Manolescu poate să reprezinte pe vânzătoare fără nici un inconvenient în regularea succesiunii care are a se face conform legilor și uzurilor musulmane;

Că, așa fiind, finele de neprimire propus de intimați este neintemeiat.

In fond:

Având în vedere că este necontestat că, conform legilor și uzurilor musulmane, divizarea averii de succesiune urmează să se facă în 32 părți, dintre cari, câte 2 părți se cuvine celor două soții, 14 părți fiului și câte 7 părți celor două fiice, cari sunt succesorii rămași pe urma defunctului Arslam Hagi Islem, astfel cum se prevede în sentința apelată;

Având în vedere că este de asemenea necontestat că averea din care trebuie a se compune massa succesorală este cea prevăzută în inventarul format de Administrația financiară a județului Constanța aflat la dosarul cauzei;

Având în vedere că apelanta Akimé Cherim Seid Islam se plânge prin apelul său numai în ce privește modul cum s'a dispus lichidarea datoriilor și împărțea averii imobiliare, cerând ca această avere să se împartă în natură;

Având în vedere că este adevărat că legile și uzurile musulmane permit partajul a l'amiable, însă pentru că un asemenea partaj să aibă loc trebuie să fie făcut de copartașanți prin comun acord sau de judecător cu consimțământul părților, și dacă ele nu se invoesc partajul se face de judecător prin formarea loturilor conform dreptului ce au fiecare (art 1121 și 1128 și urm. din Codul civil otoman, ediția Nicolaidi);

Având în vedere că deși Tribunalul mahometan constată prin sentința sa că părțile s'au învoit ca partajul să se facă în modul cum s'a dispus prin menționata sentință, însă din examinarea susținerilor părților, ce au avut loc înaintea tribunalului cu ocazia pronunțării acelei sentințe, se vede că moștenitoarea Akimé Cherim Seid Islam n'a făcut altă declarațiune decât că recunoaște datoriile tatălui său, așa cum le-a specificat mama sa Mukerem, și fratele său Ismatula și nu se opune la achitarea lor, datorii cari, după cum au fost arătate de Mukerem și Ismatula la care se referă recunoașterea făcută, sunt în sumă de 42.000 lei, așa că tribunalul nu putea să constate mai mult decât ceea ce se vede din susținerile moștenitoarei Akimé că a recunoscut;

Că, așa fiind, fără drept Tribunalul mahometan a destinat pentru plata acelor datorii întinderea de 233 hectare, 3333 m. p., din terenul de succesiune, dând drept unuia dintre succesori să-l vândă pentru lichidarea datoriilor, într'u cât nu se vede că apelanta și-a dat consimțământul său că plata datoriilor recunoscute de dânsa să se facă în așa mod, în care caz terenul arătat urmează să se împartă între toți moștenitorii, iar datoriile recunoscute să se plătească de fiecare dintre moștenitori proporțional cu partea lor de moștenire, neputându-se sustrage dela massa succesorală o avere așa de însemnată fără o declarațiune făcută în mod expres de toți comoștenitorii;

Având în vedere că, după darea menționatei sentințe moștenitoarea Zekie, a doua soție a defunctului, căreia i s'a atribuit cele două prăvălii și casa din Constanța, a intrat în stăpânirea acelor imobile pe cari le-a posedat și le posedă și astăzi ca singură proprietară; prin urmare din aceasta rezultă că a trebuit să existe între părți o înțelegere, ca a doua soție să ia din averea de succesiune — pentru partea sa — acele case, căci altfel numita n'ar fi fost îngăduită să se folosească exclusiv de dânsese și cum Manolescu nu poate avea mai multe drepturi decât autoarea sa, cată a se recunoaște și față de dânsul existența partajului relativ la aceste case;

Având în vedere că fiind recunoscut că valoarea acestor case este mai mare decât partea convenită numitei Zekie în succesiunea soțului său s'a obligat să restituie comoștenitorilor săi diferența în plus de 9492 lei;

Având în vedere că dânsa pretinde că a plătit această diferență comoștenitorilor săi, și pentru a justifica această plată a prezentat o copie, legalizată de greșierul Tribunalului mahometan din Constanța, de pe o dovadă aflată la dosarul succesiunii defunctului Arslan Hagi Islam, dovadă care s'a și recunoscut de intimați, însă în ce privește pe moștenitoarea Akimé Cherim Seid Islam, dânsa fiind semnată prin punere de deget, o asemenea dovadă nu se poate opune ce ionarului drepturilor acesteea, ca chitanță liberatoare, într'u cât nu poartă nici o legalizare, așa că dânsul rămâne să-și exercite drepturile sale osebit pentru ceea ce pretinde că s'ar cuveni autoarei sale în arăta sumă;

Că, în asemenea caz, restul averii de succesiune urmând a se divide numai între ceilalți moștenitori, cată ca averea imobilă, singură în discuțiune în urma apelului făcut de Akimé Cherim Seid Islam, consistentă din 767 hectare, 79 m. p., teren arabil, cât s'a constatat că există după raportul expertului numit în cauză, să se dividă în 30 părți convenite moștenitorilor rămași neimpărțiți din care să poată trage la sorți cele 7 părți convenite lui Ion N. Manolescu, cesionarul drepturilor moștenitoarei Akimé;

Că pentru a se ajunge la acest rezultat urmează să se însărcineze din nou expertul Maior Ion Niculescu, ca pe baza jurământului depus, când a fost numit în această afacere, să facă treizeci părți din cele 767 hectare, 79 m. p., pământ rămas pe urma defunctului Arslam Hagi Islem în loc de 32 cum sunt făcute; după care Curtea rămâne să procedeze la tragerea la sorți;

Având în vedere că în ce privește venitul ce s'a mai cerut de cesionarul drepturilor apelantei, acesta fiind un caz de cerere nou, întrucât n'a fost făcută la prima instanță și nici prin petițiunea de apel, urmează a face obiectul unei osebite acțiuni;

Că, față cu cele expuse, cată a se admite apelul făcut de Akimé Cherim Seid Islam, reformându-se sentința apelată în sensul celor arătate mai sus.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul făcut de Akimé Cherim Seid Islam.

(ss) D. G. Tăzlăuanu; C. Niculescu; D. G. Maxim.

Grefier (s) V Mihăileanu

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III

Audiența dela 25 Noembrie 1908

Președenția d-lui P. HAGIOPOL, președinte

Sora Zamfir Const. Oprea cu G. Anghel Târchilă

Sentința civilă No. 681

Cercetarea maternității.—Dacă cercetarea maternității naturale este permisă. — Admisibilitatea probei cu martori numai când există început de dovadă. — Posesiune de Stat. — Inadmisibilitatea unei asemenea probe.

Posesiune.—Dacă un posesor, oricare ar fi valoarea titlurilor de posesiune asupra unui imobil ce stăpânește, poate revendica imobilul fără a justifica dreptul de proprietate asupra imobilului. — (Art. 308 și 48 din codul civil).

1. Conform art. 308 din Codul civil, cercetarea maternității naturale este permisă, dar, dovedirea ei nu poate fi făcută cu martori decât numai atunci când va fi un început de dovadă scrisă; de aceea, o asemenea recunoaștere trebuind a fi făcută înaintea ofițerului stării civile, conform art. 48 din Codul civil, posesiunea de Stat nu poate fi admisă ca dovadă pentru probarea filiațiunii naturale.

2. În principiu, posesiunea prezumă un drept de proprietate asupra imobilului în favoarea celui ce stăpânește, atât timp cât nu este revendicat, sau, chiar când s'ar face asemenea cerere, adevăratul proprietar nu poate justifica cu dovezi irefragabile dreptul său de proprietate.

Prin urmare, oricare ar fi valoarea juridică a titlurilor de proprietate a posesorului asupra unui imobil, nu poate revendica imobilul fără a justifica în mod neîndoelnic dreptul său de proprietate asupra lui.

Tribunalul,

Asupra apelului d-nei Sora Zamfir Constantin Oprea, cu autorizația soțului său Constantin Oprea, făcut prin pețitia înreg. la No. 14780/908, contra cărții de judecată cu No. 99/908 a jud. ocolului Bucoveni, prin care îi s'a respins acțiunea sa;

Având în vedere că din desbaterile orale urmate în instanță, actele prezentate, cum și din concluziunile scrise, depuse de părți, se constată că reclamanta Sora Zamfir Oprea, pretinzând că ar fi fiica naturală a Stanchi Tudor Drumașu, în care calitate ar avea dreptul asupra a 3 pogoane, 19 prăjini, loc arabil la câmp și 498 stj. pătrați loc de casă, rămase ca moștenire dela bunul său Tudor Drumașu, cu care a fost împroprietărit la 1864, a făcut acțiune prin care cere dela Gh. Anghel Târchilă, ce stăpânește acest pământ, a îl lăsa în plină proprietate și posesiune a sa;

Având în vedere că Gh. A. Târchilă, prin d-l avocat Chiriță Vasilescu, se opune la această cerere și contestă calitatea reclamantei Sora Zamfir Oprea de a fi fiica naturală a Stanchi Tudor Drumașu;

Având în vedere că reclamanta Sora Zamfir Oprea, prin d-l avocat E. Chiriacescu, cere, în dovedirea filiațiunii naturale în primul rând, a i se admite dovada cu martori, și în al doilea rând, în cazul când tribunalul nu ar încuviința o asemenea probă, a face dovada aceasta cu posesiunea de stat;

Având în vedere că reclamanta Sora Zamfir Oprea susține, în sprijinirea admisibilității acestor dovezi, c legiuitorul, asimilând în totul, prin art. 652 din Codul civil, pe copilul natural, în ce privește dreptul de suc-

cesiune asupra averii mamei, cu cel legitim, a consacrat și în ce privește dovada filiațiunii naturale aceleași principii de dovedire cu acela dela filiațiunea legitimă, și întru cât după dispozițiunea art. 33 din Codul civil, atunci când nu vor fi existat registre în regulă, nașterile, căsătorile se pot dovedi cu martori, aceste dovezi sunt admisibile;

Având în vedere că chestiunea dedusă judecății este de a se ști care este modul de probă pentru dovedirea maternității naturale;

Având în vedere că, după dispozițiunea art. 308 din Codul civil, cercetarea maternității naturale este permisă, dar nu va fi primit a dovedi aceasta cu martori, decât numai atunci când va fi un început de dovadă scrisă;

Având în vedere că legiuitorul prevăzând, pentru admisibilitatea dovezii cu martori, cerința unui început de probă scrisă, fără alte desvoltări, a dat naștere la discuțiunii de a se ști la ce fel de început de probă scrisă a înțeles a se referi acest text, la acel prevăzut de art. 1197 din Codul civil, după care începutul de dovadă scrisă trebuie să emane dela însăși mama sa, sau acel prevăzut de art. 297 din Codul civil, privitor la filiațiunea legitimă, care poate să rezulte din hârtii casnice sau titluri, emanate nu numai dela mamă, dar și dela alte persoane străine, cari ar avea interese contrarii în cauză;

Având în vedere că dacă în principiu dispozițiunile acestui text de lege poate da naștere la controversă, ea nu poate avea loc în speța acestui proces, întru cât reclamanta Sora Zamfir Oprea nu are nici una din aceste feluri de început de dovadă scrisă;

Că, dar, așa fiind, dovada cu martori este inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare.

În ce privește dovedirea filiațiunilor naturale prin posesiunea de stat.

Având în vedere că legiuitorul, prin diferite dispozițiuni, reglementează modul de dovedire pentru filiațiunea legitimă și admite ca dovadă: actul de naștere, posesiunea de stat și începutul de dovadă scrisă sau presupțiuni; însă pentru dovedirea filiațiunii naturale nu prevede decât dovada cu martori când există un început de dovadă scrisă;

Având în vedere că din momentul ce legiuitorul a prevăzut dovada prin posesiunea de stat numai a filiațiunii legitime, fără să prescrie acest fel de dovadă și la filiațiunea naturală, este cert că nu a admis, pentru filiațiunea naturală, toate modurile de probațiune admise în privința filiațiunii legitime, cum și pe aceasta;

Având în vedere că, în afară de aceasta, singurul text de lege care se ocupă de formele recunoașterii filiației naturale este dispozițiunea art. 48 din Codul civil. Că din acest text de lege rezultă că recunoașterea trebuie făcută înaintea ofițerului stării civile, întru cât prevede ca actul de recunoaștere să fie înscris cu data sa în registrele stării civile, ceea ce presupune că ofițerul stării civile întocmește actul;

Având în vedere că odată ce este constant că recunoașterea filiațiunii naturale nu poate fi făcută decât înaintea ofițerului de stare civilă, sau prin actul de căsătorie, posesiunea de stat nu poate fi admisă ca dovadă pentru dovedirea filiațiunii naturale, întru cât ea putându-se dovedi prin martori, în mod pieziș ar exclude această cerință a legii;

Că, dar, așa fiind, ori din care din aceste privințe cererea de a dovedi filiațiunea naturală prin posesiunea de stat este inadmisibilă și urmează a fi respinsă;

Având în vedere că, în principiu, posesiunea prezumă un drept de proprietate asupra imobilului în favoarea celui ce stăpânește atât timp cât nu este revendicat, sau chiar când s'ar face o asemenea cerere, adevăratul proprietar nu ar justifica cu dovezi irefragabile dreptul său de proprietate asupra lui. Prin urmare, reclamantul, oricare ar fi valoarea juridică a ti-

tlurilor de proprietate a posesorului asupra imobilului ce îl stăpânește, nu poate revendica imobilul fără a justifica în mod neîndoieabil dreptul său de proprietate asupra lui;

Având în vedere că dacă acesta este principiul, din momentul ce reclamanta Sora Zamfir Oprea nu dovedește calitatea sa de moștenitoare a defunctului Tudor Drumașu, această acțiune este nefondată și cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

(ss) P. Hagiopol. G. Băicoianu.

Câteva observații asupra Legii electorale

La 20 Februarie a. c. Curtea de casație și justiție a început a judeca, ca instanță de apel, contestațiunile în materie electorală.

Inalta Curte cu această ocaziune a pronunțat importante hotărâri, cari au lămurit multe puncte obscure, pe cari legiuitorul nu le avusese în vedere, dar pe cari practica zilnică le da la lumină și le pune în discuție.

În cadrul acestui articol voi arăta câteva din aceste importante interpretări ale Legii electorale date de Curtea noastră supremă.

Din spiritul Legii electorale reiese evident că intențiunea legiuitorului din 1907 a fost de a asigura cât mai mult posibil independența alegătorului.

Pentru a se înlătura abuzul și arbitrariul, s'a luat alcătuirea listelor electorale din mâna autorităților administrative și s'a dat în căderea instanțelor judecătorești.

Pentru a se aduce mai mulți cetățeni la viața publică, și pentru a se ajunge ca colegiul electoral să fie adevărata expresiune a cetățenilor, s'a admis ca orice alegător dintr'un colegiu să poată cere, fără nici o imputernicire, înscrierea sau ștergerea acelora cari ar avea sau nu dreptul de a figura pe listele aceluiaș colegiu.

Asemenea, pentru înscrierile sau ștergerile făcute de tribunale, se poate face de către orice alegător contestație la Curtea de apel respectivă pentru ștergerea sau menținerea alegătorilor din acelaș colegiu.

S'a născut însă chestiunea dacă legea dă drept părților să se înfățișeze prin reprezentanți, și ce anume condițiuni trebuiesc să îndeplinească acești reprezentanți?

Se admite, fără discuție, că *avocații* pot figura ca reprezentanți, chiar nefiind alegători.

Dar ceilalți mandatarî? Legea nu spune nimic în această privință.

Secțiunea III a Inaltei Curți a hotărît că *imputerniciții, cari nu sunt avocați, trebuiesc să fie nu numai alegători, dar să fie înscriși și în acelaș colegiu cu reprezentantul și deci și cu persoana contestată.*

De altfel, acesta este și spiritul Legii electorale care, prin art. 4, aliniatul III, a stabilit că numai *alegătorii cu drepturi și interese egale*—cari prezintă acelaș colegiu — au dreptul și interesul de a face contestațiuni.

A mai hotărît Inalta Curte că nu se poate face apel, în materie electorală, de alegătorul care n'a figurat în contestația făcută la prima instanță.

Cu alte cuvinte, s'a stabilit că, deși contestația la Curtea de apel se poate face de orice alegător înscris în acelaș colegiu cu contestatul, totuș, apel la Inalta Curte nu pot face decât părțile cari au figurat în contestație.

O altă importantă jurisprudență este aceea relativă la farmaciști, și anume: *dacă farmaciștii diplomați pot intra în prevederile art. 8, aliniatul f, al Legii electorale, pentru ca după 6 ani de exercițiu al profesiei să poată fi înscriși în colegiul I de Senat cu dispensă de cens.*

Curtea noastră supremă, înscriind pe farmacistul I. Glükman în listele colegiului I de Senat, a rezolvat chestiunea în mod afirmativ, revenind cu această ocaziune asupra unei vechi și constante jurisprudențe care nu admite înscrierea farmaciștilor în colegiul I de Senat cu dispensă de cens.

Asemenea s'a mai hotărît, cu ocaziunea înscrierii d-lui I. Vraca în listele electorale ale colegiului II Cameră, că și *pensionarii comunali* pot, dela unificarea caselor de pensii comunale și județene cu cele ale Statului, a fi clasati în categoria celor dispensati de cens prin art. 4, aliniatul d, al Legii electorale, și în consecință înscriși în colegiul II de Adunare.

Acestea sunt până acum cele mai însemnate hotărâri ale Curții noastre supreme date în materie electorală, cari în curând se va publica.

București, 1 Martie 1909

D. R. Ioanișescu
Avocat

INFORMAȚIUNI

A apărut: *Volumul V, REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A INALTEI CURȚI DE CASAȚIE* de d-l I. C. Barozzi.

Acest volum care s'a pus în vânzare cu *prețul de 8 lei* e întocmit în felul și ca *supliment* al celorlalte patru volume ce au apărut anul trecut în editura *Curierului Judiciar* și al căror *preț total e de 60 lei*, broșate.

Suplimentul acesta cuprinde toate principiile de drept, soluțiunile și interpretările de legi date de Inalta Curte de casație în cursul anului 1906.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine contra valoare, mandant sau ramburs.

A apărut: *Vol. III Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț* de d-l Gr. V. Maniu. Primele două volume au fost premiate de Academia Română.

Prețul 12 lei. Depozit la *Curierul Judiciar* care servește la cere reorice cărți de drept, române și streine.